

Underbilag I.

Bornholms Amt.

Rønne, den 4. Maj 1914.

I Skrivelse af 17. f. M. (Nr. 5812) har det høje Ministerium efter Anmodning af det af Folketinget nedsatte Udvalg angaaende Forslag til Lov om Afløsning af Superficiærfæste paa Bornholm begæret Oplysning om, hvor mange saadanne Fæstere der findes paa Bornholm, samt om, hvorledes de mellem Jordjerne og Superficiærfæsterne oprettede Kontrakter er affattede.

Saaledes foranlediget skal Amtet, næst at tilbagesende det med Ministeriets Skrivelse af 9. Februar d. A. (Nr. 2133, L. J. 1914 Nr. 1032) til Erklæring modtagne Andragende fra 4 Fæstere i Olsker og 3 Fæstere i Rø Sogn, tjenstligst fremsende hoslagte fra samtlige Retsbetjente og Sogneraad i Amtet modtagne Erklæringer — undtagen for saa vidt angaar Pedersker Sogneraad, hvis Erklæring er modtaget telefonisk i Dag —, bilagte for Retsbetjentenes Vedkommende med i alt 18 Stkr. Udskrifter af Fæstekontrakter, der formenes typiske for det her omhandlede Brugsforhold, samt en af Amtet udarbejdet Oversigt over de nævnte Indberetninger, hvorefter der ifølge Herredsfogdernes Indberetning findes 351 Superficiærfæstere paa Bornholm, ifølge Sogneraadenes dog kun 144, idet man hertil skal tillade sig at knytte følgende nærmere Bemærkninger:

Vester Herred. Herredsfogedens Indberetning er ifølge indhentet Oplysning grundet paa en gennem Sendemændene anstillet Undersøgelse, da Herredets Panteregistre er for indviklede og forældede til, at noget blot nogenlunde paa-lideligt Resultat vil kunne udledes af dem.

Nordre Herred. Herredsfogedens Indberetning er grundet alene paa Gennemgang af de for dette Herred særlige Lejehusmændsregistre. Ifølge indhentet Oplysning er medtaget alle tinglæste Leje- og Fæstekontrakter angaaende Jord (dog ikke saadanne, der har Karakter af Forpagtning eller blot omfatter mere kortvarige Brugsforhold), der ifølge Panteregistrene ikke er enten udløbet efter deres Indhold eller udsløbt ifølge Kvittring. Herved bemærkes, at det er Amtet bekendt, at de her omhandlede Fæsteforhold ikke sjældent er blevet op-hævet ved Overenskomst (f. Eks. ved Fæsterens Køb af Fæstejorden), uden at en tilsvarende Udsløttelse i Pantebøgerne af Fæstekontrakten har fundet Sted, medens det paa den anden Side godt kan tænkes, at der eksisterer Fæsteforhold af her omhandlede Art, hvorom Tinglæsning aldrig har fundet Sted.

Øster Herred. Til Forklaring af den store Forskel mellem Herredsfogedens og Sogneraadenes Tal henvises til, hvad der er anført ovenfor under Nordre Herred, idet dog bemærkes, at i Øster Herred findes Fæstekontrakterne kun noterede paa Hovedejendommens Folio, hvad der vanskeliggør en nøjagtig Optælling. Hvis man i Overensstemmelse med Herredsfogedens Indberetning reducerer dennes Tal for Herredet = 163 til $\frac{1}{3}$, kommer man omtrent i Overensstemmelse med Sogneraadenes Tal for dette Herred.